

Aan de raad van de gemeente Wijdemeren
Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT

Rading 1
1231 KB LOOSDRECHT
Tel. (035)65 59 565
E-mail: info@wijdemeren.nl

Datum : 20 oktober 2023
Onderwerp : Rekenkamerbrief Programmabegroting 2024

Geachte leden van de raad,

De Rekenkamercommissie heeft, zoals voorgaande jaren, ook deze begroting voor u geanalyseerd. Daarbij hebben wij ons beperkt tot “aandachtspunten” die voor de raad aanleiding zouden kunnen zijn hieraan aandacht te besteden bij de beraadslagingen. De resultaten van onze analyse hebben wij opgenomen in deze Rekenkamerbrief.

1. Inleiding

In onze vorige Rekenkamerbrieven over de begroting van de afgelopen jaren hebben wij een aantal opmerkingen gemaakt over de realiteit van de begrote cijfers.

In deze begroting is gewerkt met het financieel herstelplan. Het werken met een financieel herstelplan biedt op zich meer inzicht in de financiën en genomen maatregelen van de gemeente dan in voorgaande jaren het geval was. In het financieel verbeterplan is een aantal maatregelen opgenomen om de baten te verhogen en de kosten te verlagen. Hiermee is het financieel verbeterplan een belangrijk onderdeel van de begroting 2024. Echter, de relatie tussen het financieel verbeterplan en de begroting 2024 kunnen wij op basis van de voorliggende begroting op een aantal punten niet goed leggen omdat in de begroting op afwijkingen van het herstelplan een toelichting ontbreekt. Deze punten beschrijven wij in deze brief in paragraaf 3. In paragraaf 4 hebben wij nog enkele andere aandachtspunten opgenomen.

2. De begroting op hoofdlijnen

De financiële begroting bevat een gedetailleerde uitwerking van de uitgaven en inkomsten voor 2024. De dekking van deze uitgaven vinden volgens de cijfers in de begroting voor het grootste deel plaats door de algemene uitkering uit het Gemeentefonds (56%) en de gemeentelijke belastingen en heffingen (28%). De uitgaven zijn in de concept-begroting 2024 als volgt verdeeld:

Tabel 1 Overzicht uitgaven 2024

Taakvelden	Begroting 2024 (bedragen c€ 1.000)			
	Lasten	Baten	Netto	in %
Burger en bestuur	3.390	415	2.975	6
Veiligheid	3.503	15	3.488	7
Openbare ruimte	11.854	9.484	2.370	5
Economie, recreatie en toerisme	367	1.529	-1.162	-2
Natuur en milieu	781		781	2
Onderwijs	2.025	413	1.612	3
Sport, cultuur en recreatie	4.875	1.497	3.378	7
Bijstand en arbeidsparticipatie	7.009	3.548	3.461	7
Sociaal domein	14.842	740	14.102	30
Ruimtelijke ordening en volksh.	4.009	2.163	1.846	4
Overhead	14.000	19	13.981	29
Overige lasten en baten	440		440	1
Overigen	669	455	214	0
	67.764	20.278	47.486	100
Algemene uitkering Rijk		37.860	-37.860	80
Onroerende zaakbelasting		9.434	-9.434	20
Mutaties reserves	624	1.283	-659	1
	68.388	68.855	-467	101

Wij hebben deze tabel opgesteld door de cijfers uit de financiële begroting van bladzijde 16 en 17 in een tabel te zetten. De geel gearceerde bedragen geven de belangrijkste posten weer die afwijken van het herstelplan. Dit behandelen wij in hoofdstuk 3.

3. Relatie financieel herstelplan en begroting 2024

Tabel 2 Overzicht baten en lasten vertrekpunt, herstelplan en begroting 2024

Taakvelden	Begroting 2024 vlg. mjb 2023-2026		Herstelplan (juni)		Begroting 2024	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Burger en bestuur	3.249	274			3.390	415
Veiligheid	3.552	32			3.503	15
Openbare ruimte	10.699	7.901	600	1.600	11.854	9.484
Economie, recreatie en toerisme	404	1.029		500	367	1.529
Natuur en milieu	741				781	
Onderwijs	1.859	344	160		2.025	413
Sport, cultuur en recreatie	3.443	236			4.875	1.497
Bijstand en arbeidsparticipatie	5.467	3.548			7.009	3.548
Sociaal domein	14.734	506			14.842	740
Ruimtelijke ordening en volksh.	2.498	584			4.009	2.163
Overhead	11.308	19	3.155		14.000	19
Overige lasten en baten	1.745		-439		440	
Overigen	678	348	800		669	455
	60.377	14.821	4.276	2.100	67.764	20.278
Algemene uitkering Rijk		35.934		3.334		37.860
Onroerende zaakbelasting		8.664		468		9.434
Mutaties reserves	561	1.238	21		624	1.283
	60.938	60.657	4.297	5.902	68.388	68.855
Saldo		279			467	

Deze tabel hebben wij opgesteld door tabel 1 en de cijfers uit de meerjarenbegroting 2024 zoals door de raad vastgesteld in november 2022 te comprimeren.

Vertrekpunt

Het vertrekpunt voor de begroting 2024 is de meerjarenbegroting 2023-2026 zoals vastgesteld door de raad die op 14 december 2022. In deze begroting stelde het college toen voor € 3,2 mln. beschikbaar te stellen voor "realistische en noodzakelijke ontwikkelingen". In onze Rekenkamerbrief van 16 november 2022 stelde wij ons de vraag of deze kosten als daadwerkelijk onvermijdelijk en onuitstelbaar moesten worden aangemerkt. Van deze € 3,2 mln. had het grootste deel betrekking op uitbreiding van de ambtelijke organisatie.

Herstelplan

Het herstelplan laat een verhoging van de inkomsten zien van € 5,9 mln. waarvan € 3,3 mln. betrekking heeft op een hogere algemene uitkering. De verhoging van de riool-en afvalstoffenheffing, de forensenbelasting en de onroerende-zaakbelastingen leveren volgens het financieel verbeterplan € 2,6 mln. op.

Tabel 3 Saldo begroting 2023 uit financieel herstelplan

OMSCHRIJVING	2024
Saldo Begroting 2023	-279
<i>Kapitaallasten (nieuwe) investeringen</i>	-960
<i>Financiële analyse en no-regrets:</i>	3.107
<i>totaal knoppen inkomsten</i>	968
<i>Totaal knoppen uitgaven</i>	-1.510
Samenvatting totaal financieel herstelplan	1.326

Het financieel herstelplan geeft aan dat de hogere inkomsten voor € 3,1 mln. worden aangewend voor de organisatie (overhead) en hogere uitgaven voor infrastructuur (0,6 mln.) en gebouwen (€ 0,8 mln.). Hierna resteert nog € 1,5 mln. waarmee het begrotingstekort wordt omgezet in een begrotingsoverschot van € 1,3 miljoen in het herstelplan.

Begroting 2024

Het begrotingsoverschot van € 1,3 miljoen van het herstelplan wordt in de begroting voor 2024 teruggebracht naar een begrotingsoverschot van € 0,5 mln. Dit betekent dat zich na de vaststelling van het herstelplan ontwikkelingen hebben voorgedaan die tot dit resultaat leiden en zijn verwerkt in de begroting. Volgens de toelichting op de begroting betreft de belangrijkste bijstelling de stijging van de uitgaven voor bijstand t.o.v. 2023 met € 1,5 mln. Ook de algemene uitkering uit het Gemeentefonds valt ten opzichte van het herstelplan lager uit (€ 1,4 mln.). In de begroting is geen duidelijke toelichting gegeven op deze bijstellingen.

In het herstelplan is een bedrag van € 600.000 voor lasten onderhoud van de openbare ruimte opgenomen. De begroting 2024 geeft aan dat deze lasten voor het onderhoud van de openbare ruimten extra zijn verhoogd met € 500.000. In de begroting wordt niet duidelijk toegelicht waarom dit bedrag is bijgesteld t.o.v. het financieel herstelplan.

Zowel in de begroting 2023 als die voor 2024 zijn bedragen opgenomen als overige baten en lasten. In de begroting 2024 betreffen dit de tabel geel gemaakte bedragen van € 1.745.000 respectievelijk € 440.000. Deze bedragen zijn niet van een toelichting voorzien. Hierdoor is het voor ons niet duidelijk waarvoor deze bedragen benodigd zijn.

4. Overige aandachtspunten

Sociaal domein

In eerdere rekenkamerbrieven hebben wij opmerkingen gemaakt over het inzicht en de realiteit van de begrote uitgaven in het sociaal domein.

De kosten voor het sociaal domein worden in de begroting 2024 op € 14,5 mln. geraamd. Dit bedrag is gelijk aan het in de begroting 2023 opgenomen bedrag. Dit terwijl ook hier sprake is van loon- en prijsstijgingen; omstandigheden waarvoor via de algemene uitkering compensatie wordt verleend. Daarnaast is sprake van verslechterde economische omstandigheden. In de begroting is niet toegelicht waarom de uitgaven niet zijn geïndexeerd of aangepast.

Reserves

De begroting wordt voor een deel gedekt door te beschikken over de aanwezige reserves. Wij hebben geen duidelijk overzicht kunnen vinden welke uitgaven precies worden gedekt uit deze reserves.

Kosten organisatie (overhead)

In eerdere rekenkamerbrieven hebben wij gewezen op de hoge kosten van de organisatie in Wijdmeren ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Een goede graadmeter hiervoor zijn de salariskosten inclusief inhuur van de organisatie in relatie tot de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Het onderstaande overzicht laat op basis van de begrotingscijfers 2023 het volgende beeld zien¹.

Gemeente	Aantal inwoners	Algemene uitkering	Salarissen incl. inhuur	
			bedrag	in % Alg. uitk.
Heiloo	24.144	36.207	1.842	5
Haaksbergen	24.229	45.098	12.993	29
Steenbergen	24.310	48.820	16.159	33
Putten	24.365	38.585	14.240	37
De Wolden	24.374	40.947	1.397	3
Wijdmeren	24.463	33.577	17.151	51
Wierden	24.538	39.238	17.248	44
Neder-Betuwe	24.648	39.998	13.667	34
Voorst	24.790	40.911	18.086	44
Baarn	24.792	44.634	12.168	27
Stein	24.876	46.434	12.735	27
Totaal	269.529	454.449	137.686	30

Uit het overzicht blijkt dat de salariskosten inclusief inhuur in Wijdmeren veel hoger zijn dan in omvang vergelijkbare gemeenten. Andere gemeenten geven minder uit aan overhead en hebben daarmee meer financiële ruimte voor het instandhouden van het voorzieningenniveau.

Wij hopen dat u deze informatie kunt gebruiken.

Met vriendelijke groet,

Drs. Linda Maasdijk
Voorzitter rekenkamercommissie

¹ Bron: Data bestanden ministerie van Binnenlandse Zaken en CBS